

Kontrollutvalg

Kontroll eller forebygging?

Ja takk, begge deler!

v/ Leif Frode Onarheim

Norscan Partners AS

Misligheter? I min kommune?

- Både i kommuner, fylke og stat, og i private bedrifter er det potensielt fare for misligheter
- Det kan være korrupsjon, kameraderi, mobbing, privat bruk av arbeidstiden osv
- Ofte bagateller i starten, men.....
- Bare ansatte? Hva med politikere, og deres kontakt for å hjelpe noen..?

Kontrollutvalgets hovedoppgave

- I utgangspunktet kontrollerende, gjennom revisjonen avdekke forhold
- Regnskapsforhold, oppfylle lovkrav, rutiner, intern kontroll etc
- Selskapskontroll, forvaltningsrevisjon etc
- Alt for å avdekke forhold som bør endres, forbedres, og i verste fall avsløre økonomisk utroskap

Hva med forebygging??

- Litt nedtur hvis kommunen/fylket plutselig får en "vannverksak" i fanget
- Kan det etableres noen "teknikker" som skjerper oppmerksomheten blant alle ansatte (- og alle politikere)?
- Skjerping av internkontrollen, organisering, kompetansebygging
- Etablere effektive rutiner for varsling, med klare regler for "til hvem".

Nøkkelord: Organisasjonsbygging

- Kultur for åpenhet
- Leder ha litt "Brukseieren" i seg, kjenne sine medarbeidere, registrere endringer i holdning, væremåte
- Hvilke faresignaler skal man se etter?
- Avdekke gråsoner i avdelingen, hvor er vi sårbare?
- Hvilke verdier ønsker vi at avdelingen skal ha?

Trening gir sikkerhet

- Det er ikke nok å ha laget etiske retningslinjer. (Kanskje de blir i skuffen!)
- Avdelingsvis gjennomgang av mulige risiki; gråsoner, fristelser, habilitet, kjærlighet på jobben, sex, mobbing
- Legge opp til halvårlig ”dilemmatrening”, dvs gå gjennom konstruerte case med utgangspunkt i risikoanalysen

Observasjonsevne

- Medarbeidere kan (også uforskyldt) komme opp i kriser
- Faresignaler: Samlivsbrudd, økt alkoholbruk, økt ønske om forskudd på lønn etc, ivrig spiller på nett, Øvrevoll, ber om kortsiktige lån fra kolleger.....
- Viktig å skape god kultur for ”å bry seg” hvis faresignaler oppdages.

Kommunenes fokusområder

- Miljø. Alle kommuner skal utarbeide en miljøplan. Hvor er våre muligheter?
- Innkjøp. Kanskje det mest opplagte område hvor kommunenes innkjøp kan spille en vesentlig rolle for å skape marked for miljøriktige produkter.
- Energibruk. Kommunene er storforbrukere av energi. Plan for halvering av energibruken kan være en god målsetting.

Fokusområder (forts.)

- Kommuneplanlegging. Hvor skal vi ekspandere med sikte på miljøeffektivitet?
- Sentralt må stå kollektiv-knytepunkter når nye tomteområder klargjøres.
- Kommunens maskin- og bilpark. Har den nytte av den teknologiske utvikling med el-biler, hybrid, gjerrige motorer?

Er dette Kontrollutvalgsoppgaver?

- Min forståelse: KU skal sørge for at ledelse og ansatte er oppmerksomme på både ren økonomi, intern kontroll, trakassering på jobb, miljøsynder, forvaltning av verdier (penger, bygninger, maskiner etc.)
- Organisasjonskultur er viktig å følge opp for helst å unngå, men i alle fall raskt oppdage avvik fra vedtatte normer.
- Forebygging er mye bedre enn reparasjon!

Hvorfor skjer uregelmessigheter?

- Ikke bare store ting, men også småting vi vanligvis ikke bryr oss med
- Hvor kan vi alle få noen normer, og lære oss til å lytte til ryggmargsrefleksen
- Er det kommunens oppgave, skolens eller foreldrenes????
- Er det kanskje VÅR oppgave?